# Remissvar gällande Ersättningsnivåer daglig verksamhet Drn KS 2024/492

**Bakgrund:**

Stadsledningskontoret tog under 2023 fram ett förslag gällande ersättningsnivåer för daglig verksamhet (LSS). Förslaget har under 2023 och våren 2024 gjorts om efter synpunkter från remissinstanser. Branschföreningen PULSS har här sammanställt sina synpunkter kring det nya förslaget som gått ut på remiss från kommunstyrelsen.

**Hur har processen sett ut och vilka har deltagit:**

PULSS är en förening med 30 medlemsorganisationer (Organisationsnummer 802452-4327). Medlemmarna representerar små, medelstora och stora utförare med verksamheter/insatser inom LSS. Medlemmar representerar merparten av de privata utförare som godkänts inom stadens LOV för insatsen daglig verksamhet, sammanlagt ca 100 olika verksamheter.

Remissvaret har sammanställts av ett utskott i PULSS. Samtliga medlemmar har haft möjlighet att lämna synpunkter och svaret är förankrat hos medlemsorganisationerna.

**Ställningstaganden och skäl till dessa:**

- PULSS anser att den föreslagna pris-matrisen är rimlig.
- PULSS anser att det är en bra utveckling av ersättningsmodellen att utöka till tre tidsomfattningar i stället för nuvarande två.
- PULSS ser behov av vidare utredning/ förtydliganden gällande tillämpningen kring bedömning av vårdnivåer och vilka frågor som ligger till grund för vårdnivåbedömningar.

**Sammanfattning av synpunkter på förslaget:**

1. PULSS förordar att staden övergår till att tillämpa OPI-index för att räkna upp ersättningarna till privata utförare
2. Det ligger ett stort ansvar på aktuell handläggare att formulera omsorgsbehovet utifrån diagnos, begränsningar och psykisk ohälsa som ska ligga till grund för den preliminära bedömningen. PULSS förordar en modell där utföraren får ersättning retroaktivt i de fall där preliminära nivån visat sig vara felaktig.
3. PULSS förordar att det bedömda resultatet inom varje livsområde skall kommuniceras till utföraren som ett led i att öka transparensen och skapa samsyn kring inom vilka livsområden som utföraren förväntas förmedla stödet som den enskilde behöver.
4. PULSS förordar att staden lägger till frågor gällande risker/riskbeteende och fram för allt behov av förebyggande riskminimerande åtgärder i relation till andra deltagare och personal.
5. PULSS förordar att LSS och biståndsbedömare får ett större ansvar att identifiera risker och i samråd med utföraren skräddarsy insatsen.
6. PULSS förordar att staden förtydligar att det förebyggande motiverande arbetet tydligt skall framgå i frågebatteriet som bedömnings och förmedlingsgruppen använder.
7. PULSS förordar att övergång från daglig verksamhet till studier hanteras på samma sätt som övergång från daglig verksamhet till anställning

8. PULSS förordar att staden tillsammans med respektive utförare uppdaterar data gällande aktuellt schema/ antal schemalagda timmar. Detta skall genomföras senast två månader före det datum som sätts för övergången mellan det gamla och nya systemet samt att staden bjuder in privata utförare för att diskutera hur övergången ska gå till och beaktar våra synpunkter kring detta.

**Ställningstagande och skäl till dessa:**

1.

Omsorgsprisindex (OPI) är ett index som är gemensamt framtaget av SKR, Vårdföretagarna och Sobona. Det är framtaget för att varje år räkna upp ersättningar till privata utförare inom vård och omsorg. OPI är i huvudsak baserat på aktuellt löneavtal mellan SKR och Kommunal samt utvecklingen av konsumentprisindex vilket i sin tur styr årliga uppräkningar av våra lokalhyror. OPI är utvecklat i ett partsgemensamt samarbete och syftar till att den ekonomiska ersättning som en utförare får för att bedriva en verksamhet ska vara realt oförändrad mellan åren*

Stockholm stad tillämpar redan OPI-index för vissa insatser inom äldreomsorg.

Stockholm stad tillämpar dock inte OPI-index för att reglera ersättningarna i LOV-systemet. I stället räknas ersättningsnivåerna upp i budget för nästkommande år. I En sammanställning av hur stadens uppräkningar av ersättningsnivåer skiljer sig mot OPI under de senaste 10 åren visar att uppräkningen av ersättningar ligger efter med över 12% jämfört med OPI.

***PULSS förordar att staden övergår till att tillämpa OPI-index för att räkna upp ersättningarna till privata utförare***

2.

Vi har tankar om den preliminära bedömning som sker när en person är ny i insatsen daglig verksamhet. Enligt gällande LOV-avtal ska ombedömning ske av en persons omsorgsbehov inom tre månader. Vi upplever att det ofta är en stor diskrepans mellan den preliminära nivå en person bedöms initialt, och den nivå som sedan sätts efter en ombedömning. Den skillnaden kan vara så stor som mellan nivå 1 och nivå 3 eller 4. Bedömningskansliet har stora utmaningar med att hinna med att göra en bedömning inom tidsramen i avtalet varför det kan dröja upp till ett halvår till ett år. I nuvarande avtal kompenseras inte utföraren för denna skillnad.

Vi utförare upplever ofta att underlaget för den initiala bedömningen är bristfällig och att handläggare inte hinner träffa personen tillräckligt för att kunna sammla underlag för en en rättvis bedömning.

***Vi förordar därför en modell där utföraren får ersättning retroaktivt i de fall där den preliminära nivån justeras från den preliminära bedömningen till vårdnivåbedömningen.***

3.

Tjänsteutlåtandet hänvisar till Swecos rapport ”Översyn av nuvarande ersättnings- och bedömningsmodell” där behovet av en mer transparent och tillgänglig dokumentation lyfts fram. Detta är något som utförare verkligen efterfrågar då resultatet av en nivåbedömning som utförs av

socialförvaltningen där slutprodukten endast kommuniceras i form av en vårdnivå (1-7) för utförarens räkning.

”Nivåbedömning för den enskilde görs av socialförvaltningen utifrån dessa livsområden; förflyttning, kommunikation, social interaktion, personlig vård, aktiviteter (gäller endast korttidsvistelse och korttidstillsyn), arbete/sysselsättning (gäller endast daglig verksamhet), epand pedagogisk arbetsmetod (gäller endast daglig verksamhet), hemliv (gäller endast bostad med särskild service), fritid (gäller endast bostad med särskild service) samt medicinsk omvårdnad/psykisk hälsa. Livsområdena bedöms utifrån inget, lätt, måttligt, stort eller totalt behov av stöd och vägledning och utifrån detta görs en nivåbedömning för de insatser som den enskilde behöver.”

***PULSS förordar att det bedömda resultatet inom varje livsområde skall kommuniceras till utföraren som ett led i att öka transparensen och skapa samsyn kring inom vilka livsområden som utföraren förväntas förmedla stödet som dem enskilde behöver.***

4-5.

En annan grupp som ersättningssystemet behöver förtydligas kring är den ökade gruppen som kommer från Rättspsykiatrisk öppen/slutenvård. Personerna är ofta ”högfungerande” men kan ha ett utökat behov av gränssättning och regler som ibland kan vara svåra att förena med intentionerna och tillämpningen av en LSS insats.

Dessa personer behöver inledningsvis hög personalbemanning i den dagliga verksamheten då informationsutbytet om den enskilde ofta är begränsat enligt den enskildes önskan. Riskerna kring personer i denna population är betydligt högre än för andra med motsvarande funktionsvariation därav behovet av den tvångspsykiatriska vården.

Exempelvis kan en person som slussas ut från rättspsykiatrisk vård ha med sig dubbla vårdare från psykiatrin på grund av en hög bedömd risk för hot eller våld. När samma person efter introduktion/ överlämning till den dagliga verksamheten är klar efter ett par besök bedöms den enskilde utifrån den nuvarande matrisen vara så pass självständig att VN 1 eller möjligen VN 2 är de absolut vanligaste. Detta innebär att en person som medför en förhöjd risk i sin nya dagliga verksamhet förväntas kunna fungera tillsammans med stora grupper andra deltagare som stöttas av en personal i den dagliga verksamheten.

Tyvärr upplever flera utförarorganisationer att det nuvarande systemet inte är anpassat för denna grupp. I och med att bedömning- och fördelningskansliet sätter vårdnivån och dialogen gällande en upplevd felaktig VN och behov av högre bemanning sedan skall föras med handläggaren kan utförare som hänvisar till risker själva utsättas för hot om sanktioner eller badwill, i och med att utföraren enligt LOV är skyldig att ta emot de personer som väljer utförarens verksamhet.

Om den ansvarige Biståndsbedömaren/ LSS handläggaren får ett tydligare ansvar att bistå med en relevant utredning som identifierar risker kommer detta att leda till att den bedömda DV-insatsen kan utformas med lägre risker för den enskilde och andra personer i verksamheten.

***PULSS förordar att staden lägger till frågor gällande risker/riskbeteende och fram för allt behov av förebyggande riskminimerande åtgärder i relation till personal och andra deltagare.***

***PULSS förordar att LSS och biståndsbedömare får ett större ansvar att identifiera risker och i samråd med utföraren skräddarsy insatsen.***

6.

Vi upplever att förtydligandet i förslaget gällande motivationsarbete är ett steg i rätt riktning. Dock kan frågorna tolkas/ vinklas som att det endast gäller vad som sker under den tid den enskilde är närvarande i verksamheten. Vad som menas med motivationsstöd framgår inte och behöver förtydligas. För bland annat den ökade gruppen med psykisk ohälsa sker ett stort motivationsarbete utanför den tid som deltagaren är planerad i verksamheten.

Detta i form av hembesök, uppsökande verksamhet, påminnelse, motiverande samtal trygghetsskapande samtal och aktiviteter och löpande kontakt via SMS, telefon eller via de plattformar den enskilde använder.

Planering och samverkan i form av löpande kontakter med exempelvis vård och stödinsatser är också en viktig del i motivationsarbetet. Exempel kan vara daglig eller veckovis kontakt med boende, boendestöd, missbruksvård, akutteam inom psykiatrin, läkare och anhöriga. Allt för att skapa trygga förutsättningar för den enskilde att våga/orka/ klara av att tillgodogöra sig insatsen.

För att matcha deltagare mot företag och arbetsuppgifter på den öppna arbetsmarknaden krävs både motivationsarbete och mycket kontakt med presumtiva arbetsgivare. Detta som ett led i att leva upp till stadens åtagande gentemot personer med funktionsnedsättningar.

Från Stadens hemsida: *”Stockholms stad erbjuder insatser till dig som är i yrkesverksam ålder och som saknar arbete på grund av din funktionsnedsättning. Vi arbetar med att utifrån dina förutsättningar öka möjligheterna för dig att få ett arbete eller komma ut i studier”* **

Det innebär att utföraren lägger tid och resurser på att engagera arbetsgivare som skulle kunna ta emot deltagare för praktik om det är rätt matchning utifrån deltagarens profil. Det här är arbetsuppgifter som tar mycket tid i anspråk för våra medarbetare. För att en deltagare skall få rätt matchning krävs att vi lägger en stor del av arbetstiden på det som metoden kallar för arbetsgivarengagemang.

**Supported employments fem steg:**

- Överenskommelse med klient. Överenskommelse med klient är det första avgörande steget i SE:s femstegsmodell
- Yrkesprofil
- Jobbsökande/Hitta arbetsplats
- **Arbetsgivarengagemang**
- Stöd på & utanför arbetet

Eftersom det är ett uttalat mål från staden att fler människor skall gå från daglig verksamhet till arbete föreslår vi att det ingår frågor som är kopplade till Supported employment i underlaget för nivåbedömningen. Det skulle ge en mer rättvis nivåbedömning för de deltagare som kommer att ha en arbetsinriktad daglig verksamhet och det i sin tur ger utföraren bättre förutsättningar att lyckas stötta deltagaren till arbete. Vi ser annars en risk att denna kategori deltagare bedöms

hamna i nivå 1.I nuvarande förslag räknas inte det arbetet som tid för deltagaren i verksamheten. Risken vi ser då är att det blir viktigare att en deltagare har ”mycket tid” i daglig verksamhet snarare än ”kvalitativ tid”. Vårt förslag är att den tid vi lägger på motivationsarbete och arbetsgivarengagemang kan räknas in i såväl nivåbedömning som tidsintervall.

***PULSS förordar att staden förtydligar att det förebyggande motiverande arbetet tydligt skall framgå i frågebatteriet som bedömnings och förmedlingsgruppen använder.***

7.

Det är inte ovanligt att deltagare i daglig verksamhet går vidare till heltidsstudier på högskola, yrkeshögskola eller folkhögskola.

En sådan utveckling är mycket önskvärd om individen får rätt stöd att kompensera för tidigare utebliven utbildning och för studiehinder. För elever med autism utan intellektuella funktionshinder har grundskola och gymnasium ofta inneburit misslyckanden, inte på grund av bristande inlärningsförmåga, utan på grund av brister i anpassning, stöd, och rent psykosociala utmaningar i skolmiljön. Att få närma sig studier med andra förutsättningar och få stöd i att utforska intressen och begåvningar kan under rätt förutsättningar leda till att individen vågar satsa på att utbilda sig.

En utbildning kan leda till anställning och ett yrkesliv som i längden är mer hållbart än en lönebidragsanställning.

Med utgångspunkt i metoden Supported Education kan en daglig verksamhet ge stöd så långt att en deltagare vågar ta det avgörande steget att påbörja en utbildning. Det är önskvärt att deltagare, på samma sätt som deltagare som går till anställning, får möjlighet att behålla sin insats på daglig verksamhet under en övergångsperiod.

Det är också viktigt att den dagliga verksamhetens arbete med motivation och kontakter med Försäkringskassan, CSN, utbildningsanordnare och deras samordnare av studiestöd för studenter med funktionshinder beaktas.

***PULSS förordar att övergång från daglig verksamhet till studier hanteras på samma sätt som övergång från daglig verksamhet till anställning.***

8.

När staden övergår till det nya ersättningssystemet med sammanslagning av behovsnivåer och fördelning till tre tidsomfattningar är vi angelägna om att i god tid involveras i hur den processen ska gå till. Vi utgår från att staden är angelägna om att övergången ska ske på ett sätt som är smidigt och överblickbart. Grundtanken är att övergången ska vara kostnadsneutral för staden vilket också borde innebära att den är kostnadsneutral för utförare.

När de nya tidsintervallerna träder i kraft- kommer 842 personer landa i intervallet 11-24h och 689 personer landa i spannet 1-10h (enligt tabell 3 i tjänsteutlåtandet). För att avgöra i vilket tidsspann en brukare kommer att landa utgår staden från den senaste nivåbedömningen som genomförs av socialförvaltningen där det även anges hur många timmar den enskilde ska/vill/kan vara på den dagliga verksamheten. Dessa bedömningar kan vara obsoleta då den enskilde har utvecklats och nya genomförandeplaner formulerats. I samband med dessa kan även ett nytt schema utvecklats vilket kan innebära förändring till ett av de två tidsspannen.

Det finns härmed en stor risk att denna felkälla kan påverka att den enskilde inte får möjlighet att fortsätta sin verksamhet i den omfattning som gäller enligt senaste GP eftersom underlaget för tidsspann är gammal och inaktuell.

***PULSS förordar att staden tillsammans med respektive utförare uppdaterar data gällande aktuellt schema/ antal schemalagda timmar. Detta skall genomföras senast två månader före det datum som sätts för övergången mellan det gamla och nya systemet samt att staden bjuder in privata utförare för att diskutera hur övergången ska gå till och beaktar våra synpunkter kring detta.***

### Kompletterande synpunkter som inte berörs i tjänsteutlåtandet:

I förslaget på nya ersättningsnivåer sänks den högsta nivån. Redan idag finns det en stor brist på platser på Daglig verksamhet för personer som bedöms i nuvarande nivå 7 och för dem som ibland kräver särskild redovisning för att täcka kostnader för framför allt personalbemanningen.

Verksamheter för personer med stora och omfattande behov av fysisk omvårdnad i kombination med utmanande /självskade beteende är oerhört kostsamma att driva. I och med detta förslag kan vi som driver verksamheter för denna målgrupp se en risk att det framgent kommer vara svårt att på ett kvalitativt sätt bedriva verksamhet givet de ekonomiska förutsättningarna. Konsekvenserna kan då bli att färre verksamheter riktar sig mot denna målgrupp.

Det bör finnas en tryggare ekonomisk process runt förutsättningarna för att bli beviljad särskild redovisning. I dag ansöker man som utförare om särskild redovisningen i efterhand. Man måste ha reserver för att kunna bekosta flera extra årsarbetare innan man vet om man kan kostnadstäcka detta med särskild redovisning. Det handlar om stora summor pengar och kan leda till att man helt enkelt måste avveckla verksamheter om man får avslag på en ansökan om särskild redovisning. Detta nämns inte någonstans i utredningar eller tjänsteutlåtanden.

Ytterligare en grupp påverkas negativt av detta förslag: Personer med förvärvad hjärnskada (PK 2). Dessa bedöms ofta i höga nivåer men personer med förvärvad hjärnskada har hjärntrötthet som gemensam nämnare och har inte förmågan att vistas på DV i mer än 10 timmar i veckan. Hjärntröttheten behöver alltid tas på allvar och vistelsen på DV behöver alltid anpassas till individens kapacitet. Att inte göra det kan innebära försämring av olika funktionsförmågor, försämrat allmäntillstånd och försämrad hälsa. Utförare av DV för PK 2 känner därmed en oro att inte kunna fortsätta erbjuda insatsen DV inom ramen för LOV.

Stockholm 2024-09-18

**Sammanfattat för PULSS (Privata utförare LSS) genom:**

| | | |
|---|---|---|
| Erik Hagberg | Ordförande PULSS | Arena för utveckling |
| Erika Björkholm | Vice ordförande PULSS | Homsan AB |
| Viktor Jöhnk | Styrelseledamot PULSS | Misa |
| Christina Cedergren | Styrelseledamot PULSS | Cedergruppen/ Cedervillan |

**Medlemsföretag:**

| | | |
|---|---|---|
| Arena för Utveckling AB | Gemensamma Krafter | Misa AB |
| Attendo Care AB | Happy DV AB | Mosaikteatern |
| Bambi Ekonomisk Förening | Hagastiftelsen | Nytida |
| Caleo Individ AB | Hela livet omsorg | Patia LSS AB |
| Cedergruppen AB | Homsan AB | Rudolf Steinerstiftelsen |
| Cedervillan AB | Interse | Sköndals LSS AB |
| Conexi AB | JATC | Stiftelsen INuti |
| Ersta Diakonisällskap | Leva Omsorg | Team Olivia AB |
| Främja | Lugnets Djur & Natur | Utvecklingspedagogik |
| Frösunda LSS AB | Magelungen | Waxö Omsorg |

***Hänvisningar:***

*Länk till PM om OPI, SKR hemsida ”ekonomi/juridik”:
https://skr.se/download/18.1f376ad3177c89481f7473b0/1615381299396/Prisindex-f%C3%B6r-v%C3%A5rd-och-omsorg.pdf

**Länk till stadens hemsida

*https://funktionsnedsattning.stockholm/funktionsnedsattning-i-arbetslivet/#:~:text=Stockholms%20stad%20erbjuder%20insatser%20till,eller%20komma%20ut%20i%20studier*.